

I N F O R M A C I J A

O POTREBI POTPISIVANJA PROTOKOLA 16 UZ EVROPSKU KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA

Protokol 16 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda usvojen je 2013. godine. Ratifikacijom Francuske kao desete članice po redu koja je potvrdila Protokol, 1. avgusta 2018. godine, došlo je do njegovog konačnog stupanja na snagu.

Do sada Protokol su potvrdile 16 država članica i to: Albanija, Andora, Jermenija, Bosna i Hercegovina, Estonija, Finska, Francuska, Gruzija, Grčka, Litvanija, Luksemburg, Holandija, San Marino, Slovačka, Slovenija i Ukrajina. Od ovog broja 7 država članica je potpisalo Protokol ali nije ratifikovalo: Belgija, Italija, Sjeverna Makedonija, Norveška, Moldavija, Rumunija i Turska, dok države koje nisu ni potpisale ni ratifikovale Protokol su: Austrija, Azerbejdžan, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Danska, Njemačka, Mađarska, Island, Irska, Letonija, Lihtenštajn, Malta, Monako, Crna Gora, Poljska, Portugal, Rusija, Srbija, Španija, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.¹

Protokolom se daje mogućnost najvišim sudovima i tribunalima Visokih strana ugovornica, da u skladu sa članom 10, od Evropskog suda za ljudska prava zatraže savjetodavna mišljenja o načelnim pitanjima u vezi sa tumačenjem ili primjenom prava i sloboda definisanih Konvencijom ili njenim protokolima samo u predmetima koji se vode pred njima.

Davanje savjetodavnih mišljenja je isključivo u nadležnosti Velikog vijeća Evropskog suda što podstiče dijalog među sudijama na najvišem nivou. Protokolom je precizirana procedura davanja savjetodavnih mišljenja kao i njihovo pravno dejstvo.

Posebna važnost Protokola je jačanje saradnje između Evropskog suda i domaćih sudova čime se posebno jača primjena Konvencije, po principu načela supsidijarnosti.

¹ Stanje potpisa i ratifikacije na 11. oktobar 2021. godine: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=214>

Za sprovođenje Protokola 16 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva.

Prilog: Protokol 16 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

PROTOKOL 16

uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Strazbur, 2. oktobar 2013.

Preambula

Države članice Savjeta Evrope i druge Visoke strane ugovornice Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda potpisane u Rimu 4. novembra 1950. godine (u daljem tekstu: „Konvencija“), ovdje potpisnice;

Imajući u vidu odredbe Konvencije i, posebno, član 19 o ustanovljavanju Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: „Sud“);

S obzirom da će proširenje nadležnosti Suda da pruža savjetodavna mišljenja nadalje ojačati međusobne odnose između Suda i domaćih organa, i time osnažiti primjenu Konvencije, u skladu sa načelom supsidijarnosti;

Imajući u vidu Mišljenje broj 285 (2013) koje je Parlamentarna skupština Savjeta Evrope usvojila 28. juna 2013. godine;

Sporazumjele su se o sledećem:

Član 1

1. Najviši sudovi i tribunali Visoke strane ugovornice, kako je predviđeno u skladu sa članom 10, mogu od Suda tražiti da dá savjetodavna mišljenja o načelnim pitanjima u vezi sa tumačenjem ili primjenom prava i sloboda definisanih Konvencijom ili protokolima uz nju.

2. Sud ili tribunal koji traži mišljenje može zahtjevati savjetodavno mišljenje samo u kontekstu predmeta koji se vodi pred njim.

3. Sud ili tribunal koji traži mišljenje navešće razloge svog zahtjeva i dostaviće relevantnu pravnu i činjeničnu pozadinu predmeta koji je u toku.

Član 2

1. Kolegijum od pet sudija Velikog vijeća odlučiće da li da prihvati zahtjev za savjetodavno mišljenje, imajući u vidu član 1. Kolegijum će navesti razloge za svako odbijanje da prihvati zahtjev.

2. Ako kolegijum prihvati zahtjev, Veliko vijeće će donijeti savjetodavno mišljenje.

3. Kolegijum i Veliko vijeće, kako su navedeni u prethodnim stavovima, uključice po službenoj dužnosti sudiju izabranog za Visoku stranu ugovornicu iz koje je sud ili tribunal koji traži mišljenje. Ako takvog sudije nema ili ako sudija nije u mogućnosti da učestvuje u radu vijeća, lice koga Predsjednik Suda izabere, sa spiska koji je ta strana ugovornica unaprijed dostavila, učestvovaće u radu vijeća u svojstvu sudije.

Član 3

Komesar za ljudska prava Savjeta Evrope i Visoka strana ugovornica iz koje je sud ili tribunal koji traži savjetodavno mišljenje imaju pravo da dostave pisane komentare i učestvuju u svakoj eventualnoj raspravi. Predsjednik Suda može, u interesu ispravnog postupanja, pozvati svaku drugu Visoku stranu ugovornicu ili lice da, takođe, dostave pisane komentare ili učestvuju raspravi.

Član 4

1. Savjetodavna mišljenja moraju biti obrazložena.
2. Ako savjetodavno mišljenje u cjelosti ili jednom dijelu ne predstavlja jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da iznese odvojeno mišljenje.
3. Savjetodavna mišljenja dostavljaju se sudu ili tribunalu koji ih traži i Visokoj strani ugovornici iz koje je sud ili tribunal.
4. Savjetodavna mišljenja se objavljuju.

Član 5

Savjetodavna mišljenja nisu obavezujuća.

Član 6

Između Visokih strana ugovornica odredbe članova od 1 do 5 ovog Protokola smatraće se dodatnim članovima Konvencije, a sve odredbe Konvencije primjenjivaće se shodno tome.

Član 7

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpis Visokim stranama ugovornicama Konvencije koje mogu izraziti svoj pristanak da njime budu obavezane:
 - a. potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije, prihvatanja odnosno odobravanja; ili
 - b. potpisom koji podleže ratifikaciji, prihvatanju odnosno odobravanju, kojem će slijediti ratifikacija, prihvatanje odnosno odobravanje.

2. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, deponuju se kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 8

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupa po isteku tromjesečnog perioda od dana kada deset Visokih strana ugovornica Konvencije izrazi pristanak da se Protokolom obavezuju u skladu sa odredbama člana 7.

2. U vezi sa nekom Visokom stranom ugovornicom Konvencije koja naknadno izrazi pristanak da se njim obavezuje, ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupa po isteku tromjesečnog perioda od dana kada izrazi pristanak da se obavezuje Protokolom u skladu sa odredbama člana 7.

Član 9

Na odredbe ovog Protokola ne mogu se stavljati rezerve na osnovu člana 57 Konvencije.

Član 10

Svaka Visoka strana ugovornica Konvencije, u vrijeme potpisivanja ili prilikom deponovanja instrumenata ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, putem izjave upućene Generalnom sekretaru Savjeta Evrope, navodi sudove ili tribunale koje određuje u svrhe člana 1 stav 1 ovog Protokola. Ova izjava može se kasnije izmjeniti u bilo kom trenutku i po istom postupku.

Član 11

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava države članice Savjeta Evrope i druge Visoke strane ugovornice Konvencije o:

- a. svakom potpisu;
- b. deponovanju svakog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja;
- v. svakom datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu sa članom 8;
- g. svakoj izjavi datoju u skladu sa članom 10; i
- d. svakom drugom postupku, obavještenju ili saopštenju u vezi sa ovim Protokolom.

U potvrdu čega su dolje potpisani i u tom cilju propisno ovlašćena lica i potpisala ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 2. oktobra 2013. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se odlaže u arhiv Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope i drugim Visokim stranama ugovornicama Konvencije.